

Лютеранско или протестанско вѣроисповѣданіе.

Синъ на рудокопъ, въспитанъ въ сурова бѣдность, Мартинъ Лютеръ (1483 — 1546 г.) се приготвявалъ за адвокатска кариера, нъ неочакваната смъртъ на неговиятъ другаръ по младостъ Алексій (вървѣлъ рѣдомъ съ Лютера на полето и билъ убиенъ отъ мѣлнията) расположила него къмъ приеманіе монашество въ орденътъ августиновъ. Нъ той нѣмалъ призвание къмъ тоя животъ и съ никакви подвиги за самоумърщвление не могълъ да обуздае своята страстна природа. Когато той изнемошѣвалъ подъ игото на душевното безпокойствие, единъ отъ старцитѣ му напомнилъ членътъ на апостолскій символъ: „вѣрувамъ въ прощението на грѣхъветѣ.“ Въ тѣзи слова Лютеръ приобрѣлъ ключътъ къмъ успокояване на своитѣ душевни вълнения. При пхтуванията му въ Римъ (1510 г.), гдѣто той видѣлъ праздноста и легкомислието, съ каквито папскитѣ клирици изпълнявали разнитѣ църковни церемоний, окончателно го убѣдило въ рѣшеніе да търси спасение не въ подвигитѣ на благочестието, както ги разбирали на западъ, а единствено въ вѣрата. Той все таки продължавалъ да се занимава съ наукитѣ и, като достигналъ стѣпенъ докторъ богословия, станалъ профессоръ на университета и проповѣдникъ въ Виттембергъ.

Въ това врѣме папа Левъ X-й, за довършване граденіето на храмътъ св. Петра въ Римъ и, както казватъ още, за покриваніе на своитѣ собствени разноски, обявилъ за всеобщата продажба на индулгенций. Въ Виттембергъ се явилъ доминиканскій монахъ (по-напрѣдъ продажбата на индулгенцийтъ съставлявала привилегія на августинцитѣ), Тецель и съ безпримѣрна дързость захваналъ да пазарява индулгенцийтъ, като нѣкаква си стока. Лютеръ горѣщо проповѣдвалъ противъ това кощунство и на вратата църковни залѣпилъ 95 положения противъ злоупотрѣбленіята на папството. Папа Левъ X, като обезпеченъ и заетъ съ свѣтскитѣ удоволствия, отначало твърдѣ лѣгко поглѣдналъ на нападеніето на Лютера; като видѣлъ отпослѣ, съ какво съчувствие били приети въ Германия и въ други страни положенията на Лютера, поискалъ го въ Римъ на сядъ, нъ било вече късно,